

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS PAĖMIMO VISUOMENĖS POREIKIAMS
ĮGYVENDINANT YPATINGOS VALSTYBINĖS SVARBOS PROJEKTUS
ĮSTATYMO NR. XI-1307 13 STRAIPSNIO PAPILDYMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIIP-4117**

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2018 m. gegužės 3 d. sprendimo Nr. SV-S-702 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.1 papunktį, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

Nepritarti Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo Nr. XI-1307 13 straipsnio papildymo įstatymo projektui Nr. XIIP-4117 (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projektu numatant galimybę už paimamą visuomenės poreikiams privačią žemę jos savininkams atlyginti suteikiant nuosavybės lygiavertį valstybinės žemės sklypą, nebus pasiekti Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo rengimo tikslai – įvertinus įstatymais ir teisės aktais reguliuojamą žemės paėmimo visuomenės poreikiams sprendimų priėmimo ir jų įgyvendinimo procedūrą, išskirti specialią, greitą ir efektyvią procedūrą žemės paėmimui ypatingos valstybinės svarbos projektams įgyvendinti, kadangi toks žemės paėmimas visuomenės poreikiams yra valstybinės reikšmės klausimas, tiesiogiai susijęs su Europos integracijos plėtojimu, Europos Sąjungos finansinės paramos panaudojimu bei įsisavinimu, investicijų pritraukimu ir Lietuvos Respublikos priimtų europinių bei tarptautinių įsipareigojimų įgyvendinimu. Būtent dėl to minėto įstatymo rengimo metu buvo atsisakyta kompensavimo lygiaverčiu žemės sklypu, kaip sudėtingesnio, daugiau laiko ir lėšų užimančio proceso, neleidiančio kuo operatyviau įgyvendinti ypatingos valstybinės svarbos projektus.

Pažymėtina, kad Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatyme numačius atlyginimo būdą – lygiaverčio žemės sklypo suteikimą, turės būti atliekamos papildomos procedūros ir priimami papildomi sprendimai dėl lygiaverčio žemės sklypo suteikimo, taip pat tai sudarys papildomas sąlygas sprendimams, kurie gali būti skundžiami ir ginčijami visų suinteresuotų asmenų, apskūsti. Akivaizdu, kad minėtų papildomų veiksmų atlikimas labai pailgins žemės paėmimo visuomenės poreikiams

įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus procesą ir tai užkirs kelią paimti visuomenės poreikiams reikalingą žemę per racionalius terminus bei kliudys sparčiau ir efektyviau įgyvendinti ypatingos valstybinės svarbos projektus. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pagal Lietuvos Respublikos žemės įstatymą suteikus teisę paimamų visuomenės poreikiams žemės sklypų savininkams rinktis lygiaverčius žemės sklypus, praktikoje žemės paėmimo visuomenės poreikiams procesas labai užsitęsia.

Taip pat pastebėtina, kad ypatingos valstybinės svarbos projekto specialusis planas, kuriame nurodyti numatomi paimti visuomenės poreikiams žemės sklypai ar jų dalys, tvirtinamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu, kuriuo pradedama žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūra (Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo 4 straipsnio 1 ir 2 dalys). Todėl jau pradėjus žemės sklypų paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą ir atsiradus galimybei į specialiojo plano teritoriją įtraukti ir kitus žemės sklypus, kurie būtų suteikti kaip kompensacija už paimamus visuomenės poreikiams žemės sklypus, nenumatytus minėtame specialiajame plane, turės būti priimamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas, kuriuo bus keičiamas šis specialusis planas. Tai dar labiau pailgins žemės paėmimo visuomenės poreikiams procesą.

2. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 1998 m. birželio 18 d. nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. gruodžio 6 d. nutarimu Nr. 909 patvirtintos Valstybės išperkamos žemės nominalios kainos nustatymo metodikos atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ yra konstatavęs, kad tuo atveju, kai valstybė įstatymu priima atitinkamą įsipareigojimą, jis turi būti paremtas materialiais ir finansiniais ištekliais, kitaip įstatymas tampa neveiksmingas. Kaip rodo toliau minimi duomenys, šiuo metu yra likęs pakankamai mažas laisvos valstybinės žemės plotas, todėl, įtvirtinus Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatyme siūlomas nuostatas, valstybė tik nedidelės dalies žemės savininkų atžvilgiu galės įvykdyti priisimtus įsipareigojimus ir už žemės sklypo paėmimą visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus atlyginti lygiaverčiu valstybinės žemės sklypu.

Pagal Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos skelbiamus 2018 m. sausio 1 d. statistinius duomenis, Lietuvoje yra likusios tik 278 tūkst. ha laisvos žemės fondo žemės (į šį skaičių įeina visų žemės naudojimo paskirčių žemė) iš 6,5 mln. ha iš viso šalyje esančios žemės. Pagal 2016 m. sausio 1 d. duomenis, laisvos žemės fondo žemę sudarė 115 tūkst. ha žemės ūkio naudmenų.

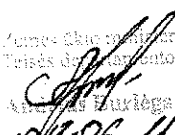
3. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 23 straipsnyje turto paėmimas visuomenės poreikiams siejamas su teisingu atlyginimu šio turto savininkui. Pastebėtina, kad Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nėra nurodytų argumentų, kurie paneigtų, jog šiuo metu Žemės

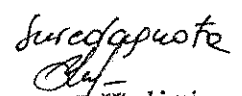
paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatyme nustatytas atlyginimas dėl žemės naudojimo teisės netekimo yra teisingas ir pakankamas. Vadovaujantis Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo 13 straipsniu, žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui pinigais atlyginama paimamoje visuomenės poreikiams žemėje esančių sodinių, medynų tūrio, negauto derliaus, įdėtų lėšų žemės ūkio produkcijai ir miškui auginti vertė, visi kiti žemės savininko ir (ar) kito naudotojo nuostoliai, patirti dėl žemės sklypo ir jame statomų ar jau pastatytų statinių, įrenginių, dėl žemės sklype esančių želdinių paėmimo visuomenės poreikiams, taip pat iškelimo iš visuomenės poreikiams paimamo turto išlaidos. Be to, jeigu visuomenės poreikiams paimamas žemės sklypas, kuriame vykdoma ūkinė komercinė veikla, žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui atlyginami nuostoliai, susiję su ūkinės komercinės veiklos paimamame visuomenės poreikiams žemės sklype nutraukimu ar jos apribojimu.

Ministras Pirmininkas

Žemės ūkio ministras

Žemės ūkio ministerijos
Teisės departamento direktorius

2018-06-11

Violeta Jevčinskienė
2018-06-06